

Sammanträde i Programberedningen för folkhälsa och psykiatri

Datum 2016-04-14

Tid 14.00–17.05

Plats Mälarsalen, Landstingshuset, Hantverkargatan 45

Ledamöter

(L)	Jessica Ericsson	Ordförande
(M)	Cecilia Lofgreen	1:e vice ordförande
(MP)	Karin Michal	2:e vice ordförande
(M)	Antonia Jaksic	
(M)	Delmon Haffo	
(M)	Mahnaz Johansson	
(C)	Lisa Holmgren	
(S)	Alfonso Morales	
(S)	Lars Grönwall	

Ersättare (L) Margot Hedlin

Övriga Birger Forsberg, Magnus Thyberg, Cecilia Lindvall, Eva Bohlin, Marre Meyr, Märten Wallenström, Sven Andréasson, Johan Franck, Annika Hahlin, Mimmi Åström, Kristina Burström och Kadri Jakobson

Justeras Jessica Ericsson (L) Karin Michal (MP)

Vid protokollet Kadri Jakobson

Programberedning 3-
Folkhälsa och psykiatri

PROTOKOLL
2016-04-14

1/2016
§§ 11-23

§ 11 Val av justerare

Ordförande Jessica Ericsson (L) och Karin Michal, 2:e vice ordförande (MP) utses att justera protokollet.

§ 12 Godkännande av dagordning

Programberedningen godkänner dagordningen.

§ 13 Föregående protokoll

Föregående protokoll från programberedningen för folkhälsa och psykiatri 2016-02-18 anmäls och läggs till handlingarna.

§ 14 Yttrande över landstingsrevisorernas rapport 13/2015 Den psykiatriska vården för unga vuxna med psykisk ohälsa i Stockholms läns landsting HSN 2016-0370

Ärendebeskrivning

Landstingsrevisorerna har översänt rapporten 13/2015 Den psykiatriska vården för unga vuxna med psykisk ohälsa i Stockholms läns landsting till hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande. Revisorerna beslutade den 2 februari 2016 att överlämna rapporten 13/2015 till hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande. Revisorernas bedömning är att styrningen och organisationen av den psykiatriska hälso- och sjukvården för unga vuxna behöver utvecklas. Granskningen visar också att informationen om var unga vuxna med psykisk ohälsa ska vända sig inte är tydlig på 1177 Vårdguiden. Revisionen efterlyser dessutom tydligare prioriteringskriterier och fungerande kanaler för att kunna slussa patienter till rätt vårdnivå i enlighet med framtidsplanens vision.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2016-03-10
Landstingsrevisorernas rapport 13/2015

Beslut

Programberedningen för folkhälsa och psykiatri föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden besluta

att till landstingsrevisorerna överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Särskilt uttalande

Karin Michal (MP) lägger ett särskilt uttalande till protokollet från Miljöpartiet de Gröna (bilaga 1).

§ 15 Medel till implementering av åtgärder enligt Stockholms läns folkhälsopolicy 2016
HSN 2016-0835

Ärendebeskrivning

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har avsatt budgetmedel för stöd till utvecklingsprojekt och insatser som stödjer inriktningen av landstingets folkhälsopolicy.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2016-03-16

Beslut

Programberedningen för folkhälsa och psykiatri föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden besluta

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsdirektören att besluta om lämpligt stöd till implementering av nu gällande folkhälsopolicy under år 2016.

§ 16 Riskbruk – nya enheter och metoder

Sven Andréasson, professor och överläkare vid Riddargatan 1, Beroendecentrum Stockholm informerar om alkoholvård. Alkoholberoende och högre konsumtion än vad som känns bra är vanligt och har blivit vanligare genom förändrade dryckesvanor. Bra behandling finns, men många som behöver hjälp söker inte vård. Stigmatiseringen inom beroendevården är stor. Vad kan man göra mot detta?

- 1) Utveckla internetbaserade insatser
- 2) Bygg bort ogästvänliga vårdmiljöer inom beroendevården
- 3) Behandla i primärvården (PV)/företagshälsovården (FHV), dit patienter är benägna att gå.

Kort behandling som inte kräver särskild specialistutbildning finns. Det är viktigt med stöd för primärvårdsbehandling i professionen bland ledande allmänmedicinare, men även krav i förvaltningens förfrågningsunderlag och uppföljning. Den 27/5-2016 hålls en alkoholkonferens på Svenska Läkaresällskapet.

§ 17 Beroendevården i SLL – nuläge och framtidsspaning

Johan Franck, professor och verksamhetschef, informerar om verksamheten vid Beroendecentrum Stockholm. En procent (22 000) av länets befolkning kommer till Beroendecentrum varje år. Resurserna i beroendevården har alltmer gått till att bygga ut öppenvården och att jobba integrerat med socialtjänsten. För människor som söker hjälp för första gången för sitt riskbruk – till exempel på Riddargatan 1 – är det viktigt med flexibla öppettider. Beroendesjuksköterskor i primärvården är exempel på ett framgångsrikt arbete som har bedrivits i projektform tillsammans med hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Samverkan med

länets 26 kommuner är viktigt och en stor utmaning. Det behöver därför finnas ersättningssystem som stöder beroendevårdens samverkan med socialtjänsten.

§ 18 Att minska antibiotikaresistens och antibiotikaanvändning

Annika Hahlin, apotekare, tillhör Strama Stockholm inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen, som står för **Strategigruppen för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens**. I Stramas uppdrag ingår att verka för att antibiotika bara används när det gör nytta, att informera om antibiotikaanvändning och resistensläge, samt att ta fram behandlingsrekommendationer och kontrollera följsamhet. Strama Stockholm följer antibiotikaförskrivningen. I Stockholms län förskrivs mest antibiotika i hela landet med 350 uthämtade antibiotikarecept/1000 invånare och år.

§ 19 Kostnader och hälsoeffekter till följd av Sluta-Röka-Linjen

Mimmi Åström, doktorand och Kristina Burström, docent vid Centrum för hälsoekonomi, informatik och sjukvårdsforskning (CHIS) och Karolinska Institutet presenterar en studie om kostnader och hälsoeffekter till följd av Sluta-Röka-Linjen. I studien beräknas kostnaden per vunnet levnadsår och per vunnet kvalitetsjusterat levnadsår (Quality-Adjusted Life years, QALYs) för Sluta-Röka-Linjen i jämförelse med ett scenario utan Sluta-Röka-Linjen. Resultatet visar att andelen rökfria personer med stöd av Sluta-Röka-Linjen är 21 procent efter 12 månader. Andel rökfria personer för jämförelsealternativet (utan Sluta-Röka-Linjen) antogs vara 7 procent. Resultatet visar att kostnaden per vunnet levnadsår var drygt 8 900 kronor och kostnaden per vunnna QALY knappt 9 900 kronor till följd av Sluta-Röka-Linjen. Kostnaderna i studien ligger med god marginal under den övre gräns som Socialstyrelsen bedömer vara en låg kostnad, det vill säga under 100 000 kronor per vunnet levnadsår eller vunnna QALY.

§ 20 Tobaksstrategin

Cecilia Lindvall, handläggare vid enheten för hälsoutveckling på hälso- och sjukvårdsförvaltningen presenterar möjliga åtgärder som kan ingå i en strategi för att minska de negativa effekterna av tobaksrökning, genom att halvera andelen tobaksrökare till 5 procent till år 2025.

Det gäller att välja ut var vi gör vår bästa insats. Tänkbara utgångspunkter är att använda befintliga mål och strategier såsom cancerplanen, Socialstyrelsens riktlinjer, ANDT-strategi (regional strategi mot alkohol/narkotika/droger/tobak) tobakskonventionen (med metoder och strategier), för att sedan välja strategiska målgrupper och arenor att verka i. Bäst effekt ger förmodligen en kombination av åtgärder – det vill säga att blanda övergripande åtgärder, med åtgärder som påverkar tillgång till och efterfrågan på tobak.

§ 21 Aktuella kurser och konferenser

Förvaltningen inbjuder till ett frukostmöte den 23 april om hur fysisk aktivitet på recept (FAR) används i vården.

Svensk socialpolitisk förening inbjuder till studiedag den 18 maj i ABF-huset – Den ökande psykiska ohälsan – sant eller falskt? Ordförande Jessica Ericsson föreslår att en deltagare från majoriteten och en från oppositionen kan få gå. Inbjudningarna finns på läsplattan.

§ 22 Förvaltningen informerar

Birger Forsberg, enhetschef på enheten för hälsoutveckling, informerar att Idérådet har kommit ut med en årsrapport. Skickas ut till beredningen. Konferensen Jämlik hälsa hålls den 28-29 april på Svenska Läkaresällskapet. Ordförande Jessica Ericsson föreslår att en deltagare från majoriteten och en från oppositionen kan få gå.

Magnus Thyberg, enhetschef vid Medicinsk Stab, informerar att tjänstemannaorganisationen i förvaltningen omorganiseras för att stödja mer effektiva arbetsätt. Kunskapsdelen, såsom till exempel det medicinska programarbetet, ska integreras med beställardelen. IT och e-hälsa blir viktigare och ges ett funktionsansvar. Den nya organisationen genomförs från den 1 september 2016.

Ordförande Jessica Ericsson informerar att Eva Bohlin kommer in som föredragande tjänsteman efter Conny Gabrielsson. Eva är handläggare på psykiatrienheten och har lång erfarenhet av arbete med barn- och ungdomspsykiatri. Förvaltningen har ett ansträngt läge inom psykiatrienheten. Avdelningschef Olle Olofsson på närsjukvårdsavdelningen kommer och informerar på nästa beredning.

Eva Bohlin informerar att patientnämnden har kommit ut med en ny årsrapport. Det har varit en omorganisation inom södra Stockholms psykiatri från den 1 mars. De lokala mottagningarna får en mer specialiserad inriktning. En upphandling av barn- och ungdomspsykiatri har avbrutits. Nytt förfrågningsunderlag beslutas i maj. En förfrågan har gått till vårdgivarna för att få in synpunkter på förfrågningsunderlaget. En diskussion om förlängning av avtal pågår med nuvarande vårdgivare.

§ 23 Övriga frågor

- Svar på skrivelse från Socialdemokraterna - Gällande den psykiatriska vården till unga vuxna i Stockholms län, se bilaga 2.
Eva Bohlin informerar att det nu finns flera psykiatriska mottagningar för unga vuxna fördelade över hela länet. I Nordost finns sedan tidigare en mottagning som ingår i avtalet med Prima, i Sollentuna i nordväst kommer det att öppna en mottagning under året, i norra Stockholm finns en mottagning sedan tidigare, Södra Stockholms psykiatri öppnade en mottagning vid Gullmarsplan den 1 mars, i sydost öppnade en mottagning för unga vuxna i januari som ingår i avtalet med Capio, i sydväst byggs kompetens upp kring målgruppen vid mottagningen i Botkyrka och i Södertälje finns sedan tidigare en mottagning tillsammans med kommunen för unga vuxna.

- Den 19 maj har beredningen studiebesök och gemensam lunch på förmiddagen. Program för heldagen skickas ut.

Önskemål inför studiebesöket den 22 september kan lämnas till presidiet liksom önskemål om olika aktuella frågor som olika ledamöter önskar få besvarade. Ordförande betonar än en gång att det inte är nödvändigt att komma in med en formell skrivelse för att få svar på en aktuell fråga.

Avslutning

Ordförande Jessica Ericsson förklarar sammanträdet avslutat.

2016-04-14
Ärende 14
HSN 2016-0370

Yttrande över "Landstingsrevisorernas rapport 13/2015 Den psykiatriska vården för unga vuxna med psykisk ohälsa i Stockholms läns landsting"

Miljöpartiet har tagit del av Landstingsrevisorernas om den psykiatriska vården för unga vuxna med psykisk ohälsa i Stockholms län.

Vi kan konstatera att den psykiatriska vården måste ges högre prioritet, och att organiseringen av psykiatrisk vård för unga vuxna är extra eftersatta. Unga vuxna, och särskilt unga kvinnor, är den grupp som söker betydligt mer vård för psykisk ohälsa än tidigare. Revisionen konstaterar att den ökande trenden med unga vuxna som söker vård inom allmänpsykiatrin riskerar att leda till oönskade undanträngningseffekter.

Det är uppenbart att den psykiatriska vården behöver byggas ut, särskilt första linjens psykiatri. Husläkarmottagningarna har idag ett uppdrag att arbeta med psykosocial vård, men vi vet tyvärr att alla inte har kompetens att göra detta. Husläkarmottagningarnas psykiatriska vårduppdrag behöver utökas. Miljöpartiet vill att det på varje husläkarmottagning ska finnas en psykiatrisk team, bestående av personal med psykiatrisk och psykosocial kompetens. Alla vårdcentraler behöver också ha kompetens om barn och unga. Även ungdomsmottagningarnas uppdrag behöver utökas.

I rapporten diskuteras överhuvudtaget inte de förändrade förutsättningar som den stora inflyttningen av ensamkommande och asylsökande barn innebär. Många av dessa barn har varit med om svåra händelser och vården behöver bli bättre på att bemöta deras psykiska ohälsa. Exempelvis behöver all vård en grundläggande kunskap om trauma.

Rapporten nämner också att det finns en större tillgång till psykiatrisk vård i norra delen av länet. Det behövs en analys av vad detta innebär för patienter med störst vårdbehov.

Revisorerna påtalar också brister hos Vårdguiden. Här behövs verkligen en åtgärd. Vårdguiden ger inte patienterna svar på vart de bör vända sig? Det gäller

Programberedning 3-
Folkhälsa och psykiatri

PROTOKOLL
2016-04-14

1/2016
§§ 11-23

särskilt psykiatrins vård för unga vuxna, men överlag är det svårt att via Vårdguiden orientera sig i länets utbud av psykiatrisk öppenvård.

Handläggare
Andreas Falk

Svar på skrivelse från Socialdemokraterna gällande den psykiatriska vården till unga vuxna i Stockholms län

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till programberedning Folkhälsa och Psykiatri ställer Socialdemokraterna fem frågor för att få mer information med anledning av revisionens granskningsrapport 13/2015 Den psykiatriska vården för unga vuxna med psykisk ohälsa i SLL. Socialdemokraterna vill genom skrivelsen få mer information om organisationsförändringen inom psykiatrin i Södra länet. De frågar också om åtgärder för att lösa problematiken med olika krav i avtal. Hur kan informationen för unga vuxna förbättras via 1177vardguiden.se samt vilka konsekvensanalyser som görs gällande ökningen av andelen unga vuxna som söker vård.

Förvaltningens motivering till förslaget

- 1. När ska organisationen för de särskilda öppenvårdsmottagningarna i södra delen av länet vara på plats och arbetet vara i full gång?*

Den nya organisationen ska vara på plats den 1 mars. Det är inte möjligt svara exakt när alla delar i nya organisationen kommer vara i full gång. Som vid alla omorganisationer och förändringsprocesser är det någonting som genomförs successivt.

- 2. När ska problematiken kring olika krav i olika avtal med utförare på de särskilda öppenvårdsmottagningarna gällande olika utförare, avseende utbud, åldergränser, mottagande och utförande av hälsofrämjande insatser?*

Justeringar för att få likvärdiga krav genomförs i takt med förnyade upphandlingar och när avtal ska förlängas eller helt nya avtal tas fram.

Genom de vårdavtal som tecknats med Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) för 2015 ställs krav på att de fem vuxenpsykiatriska klinikerna ska tillhandahålla särskilda mottagningar för unga vuxna 18-23 år som säkerställer första bedömning, utredning och behandling. Det ska finnas en strukturerad samverkan

med barn- och ungdomspsykiatri samt att övergången mellan verksamheterna säkerställs.

Fokus på hälsofrämjande insatser i avtal är ingenting som gäller specifikt för gruppen unga vuxna. De senaste årens avtalsarbete har haft som ambition att utveckla krav och uppföljning gällande hälsofrämjande insatser för hela den specialiserade psykiatri.

Detta har ansetts särskilt viktigt mot bakgrund av att psykiatrins patienter har en betydligt sämre somatisk hälsa än övriga befolkningen. Det gäller framförallt drogvanor, vikt, rökning och brist på fysisk aktivitet. Psykosgruppen anses särskilt utsatt. Kommande uppföljningar av det hälsofrämjande arbetet kommer ligga till grund för fortsatt utveckling av ytterligare insatser som stödjer en hälsofrämjande psykiatri.

- 3. Vilka åtgärder kommer att göras för att tydliggöra informationen via 1177vardguiden.se till unga vuxna med psykisk ohälsa om var och hur de kan söka psykiatrisk vård? Hur ska informationen om olika vårdformer samordnas bättre?*

Revisionens kritik mot informationen på 1177 Vårdguiden är sedan tidigare känd problematik och gäller för visningen av vårdutbudet generellt. Problemen tydliggör hur viktigt det är att utforma en kvalitetssäkrad och tydlig informationsstruktur med begrepp och termer som bas. Det förutsätter dessutom utveckling av en vårdutbudstjänst som kan hantera informationen och spegla vårdutbudet i olika kanaler för olika målgrupper på ett relevant sätt.

För att hitta lösningar på problemen så jobbar Invånartjänster inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen sedan 2015 tillsammans med övriga hälso- och sjukvårdsförvaltningen för att få fram en vårdutbudstjänst som når upp till kraven. Målet med projektet är att bidra till en bättre kvalitet och säkerhet av den utbudsinformation som SLL visar och som finns tillgänglig för invånarna.

- 4. Vilka konsekvensanalyser görs gällande ökningen av andelen unga vuxna som söker vård?*

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen arbetar kontinuerligt genom uppföljning och i dialog med vårdgivarna med analys av vårdbehoven för hela det allmänpsykiatriska området. Detsamma gäller specifikt uppföljning av patientströmmar utifrån valfrihet och vårdbehov. Detta ligger sedan till grund för det kommande avtalsarbetet.